

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/195/2013                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8111229726                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 10.12.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Vladík            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:8111229726.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom v Piešťanoch, Teplická č. 7434/147, IČO: 36 234 176, proti žalovanej B., bývajúcej v E., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie na ochranu finančného spotrebiteľa OFS, so sídlom v Nitre, Petzwalovej č. 12, obaja zastúpení JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov č. 163/66, o zaplatenie 900,88 € s prísl., vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11 C 4/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. januára 2013 sp. zn. 7 Co 134/2012, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. januára 2013 sp. zn. 7 Co 134/2012 vo výroku, ktorým potvrdil zamietnutie žaloby z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Žalobca sa v konaní domáhal zaplatenia 900,88 € s príslušenstvom, vychádzajúc zo skutkového základu, že so žalovanou uzatvoril dňa 27. septembra 2007 úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, na podklade, ktorej poskytol žalovanej úver vo výške 995,82 € (30 000 Sk), ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť v 36 mesačných splátkach vo výške 44,78 €, spolu 1 612,08 €. Keďže žalovaná nesplácala úver podľa dohodnutých podmienok, vyzval žalobca žalovanú na zaplatenie celého dlhu spolu s zmluvnými pokutami (ku dňu 22.1.2009 vo výške 1 156,92 €), žalovaná neskôr uhradila 256,04 €, v dôsledku čoho jej záväzky z úverovej zmluvy predstavujú 900,88 €. Proti nárokom žalobcu vzniesla žalovaná námietku premĺčania a v priebehu konania podala vzájomný návrh (protižalobu) o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a zaplatenie primeraného zadosťučinenia. Vedľajší účastník na strane žalovanej proti úverovej zmluve namietal, že bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi a poukázal v tejto súvislosti na výrazné úverové zaťaženie žalovanej, o ktorom podľa jeho vyjadrení, musel mať žalobca pri primeranej starostlivosti vedomosť.

Okresný súd Prešov rozsudkom z 13. júna 2012 č. k. 11 C 4/2012-110 žalobu zamietol, vzájomný návrh žalovanej na vyslovenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a zaplatenie primeraného zadosťučinenia vylúčil na samostatné konanie a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 247,54 €. Zamietnutie žaloby odôvodnil súd absolútnou neplatnosťou zmluvy o úvere zo dňa 27.

septembra 2007 v zmysle § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník /ďalej len OZ/, pre jej rozpor s dobrými mravmi a pre jej rozpor s § 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. V odôvodnení súd poukázal na to, že z dokazovania vyplynulo, že žalovaná sa v priebehu jedného roka pred uzavretím zmluvy so žalobcom, zaviazala prostredníctvom rôznych zmlúv uhradiť bankovým a nebankovým subjektom, celkove sumu 522.145 Sk, pričom splátky jej dlhu vysoko prevyšovali jej príjem, ktorý činil okolo 200 € a žalovaná je navyše vo veku pred nadobudnutím nároku na starobný dôchodok. Podľa názoru súdu žalobca postupoval s hrubou neobanlivosťou, ak poskytol úver žalovanej bez náležitého skúmania, či bude schopná úver splatiť. Poskytovanie peňazí za odplatu osobám v tiesni, ktoré zjavne nedokážu úver splatiť, je podľa súdu prvého stupňa v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a je konaním v rozpore s dobrými mravmi. Keďže žalobcovi nesvedčí právo na ním uplatňované nároky z titulu zmluvných záväzkov žalovanej, z dôvodu neplatnosti zmluvy o úvere, zaoberal sa súd otázkou, či nie je žalovaná povinná plniť z iného právneho dôvodu a to titulu bezdôvodného obohatenia. Právo na plnenie z titulu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 OZ, súd žalobcovi nepriznal, pretože jeho nárok na plnenie z tohto titulu je premlčaný. Žalovanej bolo poskytnuté bezdôvodné plnenie (poskytnutý úver na podklade neplatnej zmluvy) dňa 8.10.2007, od kedy aj začala márne plynúť 3 ročná objektívna lehota podľa § 107 ods. 2 OZ na vydanie bezdôvodného obohatenia. Svoje nároky si žalobca uplatnil až žalobou podanou dňa 27.10.2011, teda po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, preto súd nepriznal žalobcovi ani právo na plnenie titulu bezdôvodného obohatenia žalovanou. Vzájomnú žalobu vylúčil súd na samostatné konanie podľa § 112 ods. 2 O.s.p., keďže v konaní vykonané dokazovanie, neumožňovalo o vzájomnej žalobe rozhodnúť. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 24. januára 2013 sp. zn. 7 Co 134/2012 napadnuté rozhodnutie o zamietnutí žaloby potvrdil a vo výroku o vylúčení vzájomného návrhu žalovanej na samostatné konanie, odvolanie odmietol. Žalovanej nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd si osvojil odôvodnenie súdom prvého stupňa, ktoré označil za náležité a presvedčivé a v plnom rozsahu na toto odôvodnenie odkázal. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalobca sa len zameriaval na zisťovanie príjmových pomerov žalovanej, ale jej schopnosť splácať úver, (resp. jej úverové zaťaženie - pozn. dovolacieho súdu) vôbec neskúmal. Žalobca pri uzatváraní zmluvy o úvere nepostupoval s náležitou odbornou starostlivosťou a ani so zaužívanou praxou a zvyklosťami pri poskytovaní úverov. Takéto jeho konanie nie je možné hodnotiť inak, ako konanie priečiace sa dobrým mravom v zmysle § 39 OZ. Odmietnutie odvolania proti výroku o vylúčení vzájomného návrhu žalovanej na samostatné konanie odôvodnil tým, že rozhodnutie o vylúčení vzájomného návrhu na samostatné konanie je svojou povahou rozhodnutím, ktorým sa upravuje vedenie konania, proti ktorému podľa § 202 ods. 3 písm. a/ O.s.p., nie je prípustné podať odvolanie. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil zamietnutie žaloby, podal žalobca dovolanie a navrhol, aby dovolací súd v napadnutom rozsahu zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a namietal, že mu bola rozhodnutím odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom. V dovolaní taktiež namietal, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., keď mu bolo nesprávne vytknuté nespĺnenie povinnosti - posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, ktorá bola, ako právna povinnosť stanovená až s účinnosťou od 11. júla 2010 prostredníctvom § 7 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľskom úvere. Nesprávny je taktiež záver súdu, že žalobca konal v rozpore so zaužívanou praxou a zvyklosťami pri poskytovaní úverov nebankovými subjektmi, pretože žalobca pred poskytnutím úveru žalovanej zisťoval jej bonitu, keď s negatívnym výsledkom zisťoval, či je vedená v registri dlžníkov SOLUS, skúmal taktiež tri jemu známe úverové vzťahy žalovanej, v prípade, ktorých žalovaná v čase poskytnutia úveru riadne a včas plnila svoje záväzky. A napokon dôvodil, že možné riziko vyplývajúce z viacerých úverových vzťahov žalovanej, zohľadnil aj v tom, že jej neposkytol úver v ňou požadovanej výške (60.000 Sk), ale nižšej. Opätovne popieral pravdivosť tvrdení žalovanej, ktoré si osvojil aj odvolací súd, že žalobca mal od žalovanej vedomosť o jej celkovom úverovom zaťažení a za účelom preukázania klamlivej povahy týchto tvrdení žalovanej, súdu predložil prepis telefonického rozhovoru, ktorý sa uskutočnil medzi žalovanou a poverenou osobou konajúcou v mene žalobcu pred samotným uzavretím zmluvy o úvere.

K dovolaniu žalobcu sa žalovaná a ani vedľajší účastník písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) prostredníctvom zamestnanca s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie žalobcu smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Prípustnosť dovolania žalobcu z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplyva - napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 5 veta prvá O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde (§ 238 ods. 5 veta tretia O.s.p.).

V preskúmvanej veci bola žaloba podaná 27. októbra 2011. Výšku minimálnej mzdy v deň jej podania určoval § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 408/2010 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy pre rok 2011. Podľa tohto ustanovenia predstavovala minimálnu mzdu suma 317 €; to znamená, že jej trojnásobok je 951 €. Pokiaľ ide o samotnú istinu, napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sa týka peňažného plnenia, výška, ktorého je: 900,88 €. Dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy (900,88 € < 951 €). Prípustnosť dovolania podľa ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je vzhľadom na to taktiež vylúčená ustanovením § 238 ods. 5 O.s.p.

So zreteľom na to by dovolanie, ktoré podal žalobca, mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní, ani nevyšli z úradnej povinnosti najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobcovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu, alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Pokiaľ žalobca tvrdil, že mu bola samotným rozhodnutím, ako nesprávnym postupom priečiacim sa zákonu, odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., tak dovolací súd dodáva, že judikatúra dovolacieho súdu túto vadu konštatuje a spája predovšetkým s nesprávnym postupom súdu a len za veľmi špecifických okolností, ako „nesprávny postup“ poníma aj súdne rozhodnutie. V doterajšej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu boli, ako nesprávny postup ponímané situácie, ak v dôsledku nesprávneho procesného rozhodnutia - o odmietnutí odvolania, alebo nesprávneho rozhodnutia vydaného podľa osobitného predpisu č. 71/1992 Z.z. - o zastavení konania, bolo účastníkovi konania znemožnené realizovať jeho procesné práva / vid'. napr. R 23/1994 a R 50/1997/. V danom prípade dovolateľ bez bližšej konkretizácie a špecifikácie tvrdil, že mu bola samotným meritorným rozhodnutím (rozsudkom odvolacieho súdu) odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Takto stroho odôvodnená vada, nezakladá prípustnosť dovolania žalobcu, pretože z jeho odôvodnenia, resp. jej špecifikácie, nie zrejmé, ako mali byť (podľa názoru dovolateľa), alebo čím sú naplnené zákonné znaky procesnej vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ dovolateľ namietal, že nesprávny postup v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. predstavuje nesprávne právne posúdenie merita, podstaty jeho právnej veci, tak dovolací súd dodáva, že nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Právnym posúdením veci, súd nemôže účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom, pretože právnym posúdením veci sa mu neznemožňuje realizácia jeho procesných práv.

Najvyšší súd je v dovolacom konaní povinný (ex lege) prihliadnuť na všetky vady konania uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p., z ktorého táto povinnosť dovolacieho súdu vyplýva, nerozlišuje medzi vadami konania uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p., ktoré boli v dovolaní uplatnené, a ktoré v dovolaní uplatnené neboli. Dovolací súd, rešpektujúc ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p., dospel po preskúmaní predloženého spisu zo základného konania k záveru, že súdne konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, umožňuje odvolaciemu súdu v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje § 214 ods. 1 O.s.p., rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Aj v prípadoch, v ktorých odvolací súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, je však povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

O tom, či bol v preskúmvanej veci zachovaný procesný postup odvolacieho súdu, ktorý je upravený v § 156 ods. 3 O.s.p., môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu. V danom prípade je na č.l. 135 spisu založený písomný pokyn predsedu senátu odvolacieho súdu zo 17. januára 2013 určený súdnej kancelárii, aby oznámila na úradnej tabuli, že rozsudok v danej veci bude vyhlásený 24. januára 2013 o 10.20 hod. Tento pokyn bol súdnej kancelárii doručený 17. januára 2013; kancelária do odtlačku pečiatky vpísala: „Došlo 17. januára 2013“. Z ničoho, ale nemožno vyvodíť, že predmetný oznam bol vyvesený na úradnej tabuli odvolacieho súdu počas doby najmenej 5 dní, pred verejným vyhlásením rozsudku odvolacím súdom, tak ako vyžaduje § 156 ods. 3 O.s.p. Na tom nič nemení, ani úradný záznam zo dňa 17. januára 2013 o vyvesení upovedomenia o verejnom vyhlásení rozsudku v danej veci na úradnej tabuli odvolacieho súdu (č.l. 137 spisu), ani zápisnica z 24. januára 2013 (č.l. 138) spísaná bez osobnej účasti účastníkov konania - obsah spisu ako celok, i tieto jeho konkrétne označené súčasti nedávajú totiž žiadny podklad, ktorý by dovolaciemu súdu umožňoval záver, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku boli riadne oznámené na úradnej tabuli odvolacieho súdu počas doby 5 dní. Obsah spisu teda neumožňuje posúdiť, či bola zachovaná 5 dňová lehota vyvesenia vyplývajúca z § 156 ods. 3 O.s.p. Pokiaľ obsah súdneho spisu dáva (má dávať) hodnoverný obraz o súdnom konaní, je v danom prípade namieste záver, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku neboli riadne oznámené. Uvedeným postupom odvolacieho súdu, ktorý sa priečil § 156 ods. 3 O.s.p., došlo k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Dovolací súd poznamenáva, že na

rovnakom závere o vade konania zakladajúcej prípustnosť dovolania sú založené aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu (viď. napríklad sp. zn. 1 Cdo 12/2009, 2 Cdo 266/2009, 3 Cdo 179/2010, 5 Cdo 120/2009, 6 Cdo 70/2010 a R 14/2010).

Procesná vada konania uvedená v § 237 ods. 1 O.s.p. je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; zároveň je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorá zakladá prípustnosť dovolania žalobcu a zároveň aj jeho opodstatnenosť (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu napadnutom dovolateľom a to vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil zamietnutie žaloby a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.